

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

MUISTIO 28.11.2018

Päijät-Hämeen maakunnallinen Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) ohjausryhmä

Aika: **28.11.2018 klo 13:00 – 14:20**

Paikka: Opiston kunkku, kokoustila, Harjukatu 46, Lahti

Jukka Ihalainen , Lahden Ensi- ja turvakoti ry	Varajäsen: Kristiina Mattinen, Pelastakaa Lapset ry:n Etelä-Suomen aluetoimisto
Minna Veistilä, sosiaalijohtaja, Sysmä	Varajäsen: Tuula Mäkinen, hallintojohtaja, Sysmä
Pirjo Hepo-oja , hyvinvointijohtaja, Heinola	Varajäsen: Kirsi Korttila, sosiaali- ja terveystoimija, Heinola Kirsi Mäkilä, hyvinvointikoordinaattori, Heinola
Timo Ahvo , sivistystoimenjohtaja, Orimattila	
Hanna Rapatti, erityisopetuksen rehtori, Hollolan sivistystoimi	Varajäsen: Sanna Plit-Rehula , rehtori, Hollola
Anjariitta Carlson , sivistystoimen kehittämisspäällikkö, Lahti	Puheenjohtaja
Lassi Kilponen , opetus- ja kasvatusjohtaja, Lahti	Ulla Sepponen , erityisasiantuntija, Lahti
Sari Lahti , tulosaluejohtaja, lapsiperhepalvelut, PHHYKY	
Eija Kallio , tulosyksikköpäällikkö, lastensuojelu, PHHYKY	
Niina Viholainen , tulosyksikköpäällikkö, lapsiperheiden tuki, PHHYKY	
Hannele Poutiainen, tulosyksikköpäällikkö lasten ja nuorten hyvinvointi, PHHYKY	

Mikko Lavonius, lastentautien ylilääkäri, PHHYKY	Varajäsen: Maria Virkki, hallintoylilääkäri, PHHYKY
Riitta Särkiö, pappi, Lahden seurakuntayhtymä	Varajäsen: Seppo Vesala , Kasvatus- ja perheasioiden johtaja, Lahden seurakuntayhtymä
Kati Peltonen , TKI-johtaja, Lahden ammattikorkeakoulu	Varajäsen: Marja-Liisa Sabbah, Lahden diakonia instituutti (Dila)
Sini Bondarew, Lahden nuorisovaltuusto	
Päivi Salonen , lastentautien ja yleislääketieteen erikoislääkäri, PHHYKY	
Virpi Lehtinen, palveluesimies, Lasten ja nuorten kuntoutus, PHHYKY	Varajäsen: Päivi Nevalainen, vastaava terapeutti
Marja Okker, tulosityksikköpäällikkö, lastenpsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	Heli Peltola , tulosaluejohtaja, psykososiaaliset palvelut, PHHYKY
Jani Penttilä, tulosityksikköpäällikkö, nuorisopsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	
Markku Lehikoinen , viestintä, PHHYKY	
Pauliina Koskela , vapaa-aikavastaava, koulukuraattori, Padasjoki	
Kirsi Kuusinen-James , johtaja, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso	
Tuija Åstedt , LAPE- projektipäällikkö	
Anne Haavisto , LAPE- projektisuunnittelija	
Hilkka Kemppe , asiantuntija, toimintakulttuurin muutos, LAPE	
Marita Moisander-Pohjonen , LAPE- projektisuunnittelija	
Pia Harmokivi, sivistystoimenjohtaja, Iitti	
Johanna Huttunen, hyvinvointiohjaaja, Hartola	
Petri Käkönen, rehtori-sivistysjohtaja, Kärkölä	
Matti Kettunen, hyvinvointijohtaja, Asikkala	
Elina Vesterinen , LAPE- muutosagentti	
Katja Bergbacka, projektipäällikkö, OKM	

Lisäksi paikalla; perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialajohtaja Mika Forsberg

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avattu.
2. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.
3. Lapsilähtöinen budjettianalyysi Heinolassa / LAPE-asiantuntija Hilikka Kemppe (Liite 1)

Osana LAPE-muutosohjelmaa on tehty lapsilähtöisen budjetoinnin kokeilu Heinolassa. Prosessi tuntui aluksi hankalalta ja todettiin, että pilottien tarkoitus onkin tuoda esiin erilaisia kokemuksia ja oppia. Toimintakulttuurin muutoksen asiantuntija Hilikka Kempin apu on ollut korvaamatonta. Heinolan toimijat saavat puolestaan kiitosta sitkeästi tehdystä työstä.

Huomisen hyvinvointia lapsille ja nuorille Päijät-Hämeessä hankesuunnitelmaan oli kirjattu, että lapsilähtöistä budjettianalyysiä kokeillaan. Kaikille **yhteiset palvelut, kohdennettu tuki ja vaativa tuki** on eritelty palvelukarttaan ja tutkittu tilinpäätöstietoja. Lapsilähtöinen budjettianalyysi on päätöksenteon työkalu, joka tarjoaa tietoa siitä, kuinka paljon kunta kohdistaa resursseja lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen. Kyse ei ole uuden budjettirakenteen tekemisestä vaan siitä, että analysoidaan budjettia väestömomentein. Heinolan pilotista on oltu kiinnostuneita valtion tasolta. Heinolassa tehtyä palvelukarttaa voisi hyödyntää esimerkiksi asiakasohjauksessa. Kanta-Häme on ottanut Heinolan palvelukartan työnsä pohjaksi.

Lisätietoja hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-oja. Lapsilähtöisen budjettianalyysin ansiosta saadaan tietoisuutta siitä, miten suuri taloudellinen merkitys varhaisella tuella on. Parhaimmillaan voidaan myös laskea erilaisten palvelupolkujen hintoja.

Jatkossa Heinola on mukana pilottikuntana VNK:n tutkimushankkeessa. Kumppaneina THL, Soste, Tampereen yliopisto, LSKL ja NHG. Heinolaa saa käyttää esimerkkinä myös valtakunnallisesti.

Lapsiperheiden ennakoiva tuki Heinolassa / Hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-oja (Liite 2)

Heinolassa tehdyn organisaatiomuutoksen jälkeen kaupunginhallitus oli antanut toimeksiannon lapsiperheiden ennakoivan tuen kokoamiseksi. Paras anti yhteisestä keskustelusta on tietoisuuden lisääntyminen siitä, mitä kaikkea kukin toimija tekee lasten, nuorten ja perheiden hyväksi. Seuraavassa vaiheessa toimenpiteistä juonnetaan tiedote/ohjeet

kuntalaisille. Prosessi oli työläs, mutta Heinolassa on toivottu samanlaisen palvelukartan ja prosessin tekemistä myös ikäihmisten palvelujen osalta. (Liite 2)

Keskustelua: Toivotaan sitä, että Heinolan palvelukarttaa käytetään mallina, mikäli lapsilähtöistä budjettianalyysiä aikoo tehdä joku muu kunta/kaupunki. Asiakasohjaus ja asiakkuuden hallinta on puhuttanut Lahdessa. Isoissa kaupungeissa tämä on haastavaa. Olisi myös vahvasti katsottava tulevaisuuteen ja tähän toivotaan kansallista ohjausta. Heinolan tekemää työtä voisi hyödyntää asiakasohjauksessa ym. ja sen osoittamisessa, mitä mikäkin maksaa.

Heinolan palvelukarttaa on käsitelty myös sivistystoimenjohtajien seudullisessa kokouksessa. Jokin yhteinen pohja täytyisi olla ja sitä voisi käyttää kaikki. Yhtymä ja kunnat tarvitsisivat paljon apua. Tärkeää ja edistyksellistä on se, että asioista keskustellaan yhdessä. Jatkossakin tulee toimia LAPEmaisesti – yhdessä.

Hyvinvointiyhtymässä onnistuttiin rakentamaan organisaatio melko hyvin samaan tapaan, kuin Heinolassa on tehty. Asiakkuuden hallinta näyttäyty monessa kohdin haasteellisena. Yhtymässä asiaa on myös pohdittu. Päätäjille on muodostunut harha siitä, että jokin yksi yksikkö pystyy hallitsemaan kaiken asiakasvirran. Asiakkuuden hallintaan liittyy vahvasti myös ennakointi ja ennakointitieto. Tässä tarvitaan yhteistä työtä sivistyspalvelujen kanssa. Lapsiperhepalveluihin linkittyy vahvasti myös aikuisten palvelut ja sitäkin on tarkasteltava.

Resurssien tehokkuutta haetaan säästämällä, kun pitäisi panostaa siihen, että asioita tehdään oikeaan aikaan. Turku ja Espoo on panostanut asiakasohjaukseen ja voisi toimia hyvänä mallina.

Nähdään tärkeänä se, että ammattilaisten koulutusvaiheessa panostetaan laajaan koulutukseen ja moniammatilliseen otteeseen. LAMK on mielellään mukana suunnittelemassa myös täydennyskoulutuksia. Täydennyskoulutukset olisivat kiinnostavia kuntien ammattilaisille.

4. Päijät-Hämeessä käynnissä olevien LAPE: a tukevien järjestöhankeiden esittely / projektipäällikkö Tuija Åstedt (Liite 3)

Perheet Keskiöön STEA-rahoitteinen järjestöjen perhekeskustoiminnan kehittämis- ja koordinaatiohanke 2018-2020. Tehtävänä on koordinaoida järjestöjen yhteistyötä sekä vahvistaa järjestö-, kunta- (maakunta) yhteistyötä lasten ja nuorten ja perheiden osallisuuden huomioiden. Järjestöagenttina toimii Sanna Peltonen.

SOS-Lapsikylän LAPE-hanke v. 2017-2019

Tukee Päijät-Hämettä suoralla eduskunnan rahoituksella, joka on osoitettu SOS-Lapsikylälle. SOS-Lapsikylän osalta on tehty analyysi maakunnasta ja panostaa mm. koulutukseen sekä perhekeskuspilotteihin.

Minua Kuullaan-hanke

Vammaiset lapset, nuoret ja perheet kehittämässä perhekeskuksia. Järjestää perhekeskustyöpajoja, taidetyöpajoja lapsille ja nuorille, vaikuttajaryhmiä ja infoiltoja. Tavoitteena mm. saada tietoa eri menetelmien soveltumisesta lasten ja nuorten kuulemiseen. Tekee yhteistyötä Perheet Keskiöön-hankkeen kanssa ja taustalla useampi vammaisten järjestö.

Keskustelua:

Lahti alkaa vuoden vaihteessa tekemään perhekeskustoimintamallia Lahden aluerakenteen kautta. Lahdessa alueilla on erilaiset tarpeet. Perhekeskuskonseptissa tulisi yhteistyössä järjestöjen ja yhdistysten kanssa tarkastella tarpeita ja palvelujen fokusointia. Tätä voisi ohjata kohtaamaan paremmin lasten, nuorten ja perheiden kanssa. Kyseessä olisi yhteistoiminnan parempi suunnitelma.

Seurakuntien mukana olemisesta on pidettävä huolta ja siitä on puhuttu erillisenä. Puhuttaessa vain kolmannesta sektorista seurakuntia ei välttämättä käsitetä kuuluvaksi mukaan.

LAPEssa on ollut rikastuttavaa yhdessä tekeminen ja se, että ovia on auennut ja yhteyksiä on syntynyt. Esim. järjestöjen rahoitushakujen osalta on merkittävää tehdä yhteistyötä, eli konkretisoida yhdessä tarve ja hakea oikeanlaisia uusiakin toimintoja. Vaikuttavaa on se, että pystytään operoimaan kokonaisketjussa näppärästi missä tahansa vaiheessa palvelun tarvetta. Tarvitaan paikallista koordinaatiota ja vastaavia. Alueilla toimivat henkilöt tulee ottaa mukaan. Phhykyn koordinaattorit ja vastaavat tulee kytkeä hyvin mukaan.

5. Muut asiat

Me Säätiön yhteistyön jatko / Hilikka Kemppi

Datamallin esittelytilaisuuden jälkeen on sovittu yhteistyöstä. Me Säätiö nosti esiin sen, että heillä on kiinnostusta 1-3 miljoonan euron yhteistyösopimukseen Päijät-Hämeen kanssa. Kyseessä voisi olla aivan uusi ja erilainen yhteistyö. Mukana suunnittelussa on ollut kattavasti väkeä maakunnasta; maakuntavalmistelusta, PHHYKY:stä, Osaamiskeskus Versosta ja sivistyspalveluista. Myös järjestöistä tarvitaan edustusta mukaan. Yhteistyötä on viritelty myös TE-keskukseen. Kyseessä on pitkäkestoisen (3-10 vuotta) toiminnan suunnittelu. Seuraava suunnittelupalaveri on 7.12. Tavoitteena on määritellä jokin keino siihen, että syrjäytymistä saadaan estettyä ja toisen asteen koulutuksen pudokkuutta vähennettyä. (Liite 4)

Kokous päättyi 14:35.

Muistion kirjasi: muutosagentti Elina Vesterinen

Liitteet:

- 1) Lapsilähtöinen budjettianalyysi Heinolassa / LAPE-asiantuntija Hilkka Kemppi
- 2) Lapsiperheiden ennakoiva tuki Heinolassa / Hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-oja
- 3) Päijät-Hämeessä käynnissä olevien LAPE: a tukevien järjestöhankeiden esittely /
Tuija Åstedt
- 4) Me Säätiön yhteistyön jatko